

Č.j: S 47/05-6420/05-SOHS I

V Brně dne 1. prosince 2005

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 47/05, zahájeném dne 1. listopadu 2005 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, a § 15 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, na návrh účastníka řízení, jímž je společnost Cukrovary TTD a.s., se sídlem Palackého náměstí 1, Dobruška, IČ: 16193741, ve správním řízení zastoupená panem Luděkem Vránou, advokátem, se sídlem Na Příkopě 19, Praha 1, na základě plné moci ze dne 14. října 2005, na povolení spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, vydává toto

rozhodnutí :

Spojení soutěžitelů Cukrovary TTD a.s., se sídlem Palackého náměstí 1, Dobruška, IČ: 16193741, a Manolis a.s., se sídlem Kutnohorská 288, Praha 10, IČ: 26922789, ke kterému dochází na základě Smlouvy o úplatném převodu akcií uzavřené dne 27. září 2005 mezi společnostmi Cukrovary TTD a.s., se sídlem Palackého náměstí 1, Dobruška, IČ: 16193741 jako nabyvatelem, a panem Otakarem Mořkou, r.č. 580116/0420, bytem Nad Želivkou 521, Praha 6 - Nebušice, a panem Miroslavem Benešem, r.č. 691112/3967, bytem Moravské nám. 14b, Brno, jako převodci, v jejímž důsledku získá společnost Cukrovary TTD a.s., se sídlem Palackého náměstí 1, Dobruška, IČ: 16193741, akcie představující 100% podíl na základním kapitálu společnosti Manolis a.s., se sídlem Kutnohorská 288, Praha 10, IČ: 26922789, a tím i možnost tuto společnost přímo kontrolovat ve smyslu § 12 odst. 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, se dle § 16 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů,

povoluje.

Odůvodnění:

Při posuzování spojení soutěžitelů vycházel Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zejména z návrhu na povolení spojení, dotazníku k povolení spojení, listiny zakládající spojení, výpisů z obchodního rejstříku, výročních zpráv, jakož i dalších skutečností týkajících se spojovaných soutěžitelů a spojením dotčené oblasti a z vyjádření třetích stran.

Skutečnost, že se Úřad předmětným spojením soutěžitelů zabývá, byla v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), zveřejněna v Obchodním věstníku č. 46/2005 ze dne 16. listopadu 2005. Ve stanovené lhůtě 5 dnů pro podání případných námitek Úřad žádnou připomínku k uvedenému spojení soutěžitelů neobdržel. Nicméně v průběhu správního řízení, v reakci na v tisku publikované informace o připravovaném spojení soutěžitelů¹, Úřad obdržel stanovisko Svazu pěstitelů cukrovky Čech.

Notifikační podmínky

K posuzované transakci dochází na základě Smlouvy o úplatném převodu akcií, uzavřené dne 27. září 2005 mezi společnostmi Cukrovary TTD a.s., se sídlem Palackého náměstí 1, Dobruška, IČ: 16193741 (dále jen „Cukrovary TTD“), jako nabyvatelem, a panem Otakarem Motřkou, r.č. 580116/0420, bytem Nad Želivkou 521, Praha 6 - Nebušice, (dále jen „Otakar Motřka“), a panem Miroslavem Benešem, r.č. 691112/3967, bytem Moravské nám. 14b, Brno (dále jen „Miroslav Beneš“), jako převodci. V důsledku realizace předmětné transakce nabude společnost Cukrovary TTD akcie představující 100% podíl na základním kapitálu společnosti Manolis a.s., se sídlem Kutnohorská 288, Praha 10, IČ: 26922789 (dále jen „Manolis“), a tím i možnost tuto společnost přímo kontrolovat.

Výše popsaná transakce tedy představuje spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 3 písm. a) zákona. Podle citovaného ustanovení se za spojení soutěžitelů ve smyslu zákona považuje transakce, kdy jedna nebo více osob, které nejsou podnikateli, ale kontrolují již jednoho soutěžitele, anebo jestliže jeden nebo více podnikatelů získá možnost přímo nebo nepřímo kontrolovat jiného soutěžitele nabytím účastnických cenných papírů, obchodních nebo členských podílů.

V dalším postupu se Úřad zabýval otázkou, zda navrhované spojení splňuje také druhé notifikační kritérium, stanovené v § 13 zákona. Vzhledem k tomu, že celkový čistý obrat všech spojovaných soutěžitelů za poslední účetní období na trhu České republiky je vyšší než 1,5 miliardy Kč a současně oba spojující se soutěžitelé dosáhli každý za poslední účetní období na trhu v České republice čistého obratu vyššího než 250 milionů Kč, je podmínka dle ustanovení § 13 písm. a) zákona splněna a posuzované spojení soutěžitelů tak podléhá povolení Úřadu.

Charakteristika spojujících se soutěžitelů

Společnost **Cukrovary TTD** je akciová společnost, založená podle českého právního řádu, zabývající se zejména výrobou cukru z cukrové řepy a rovněž výrobou melasy. Společnost Cukrovary TTD kontroluje následující společnosti: i) Ternord, a.s., se sídlem Palackého náměstí 1, Dobruška, IČ: 27198251, zabývající se velkobchodní a poradenskou činností v zemědělství a lesnictví, ii) Lihovar Chrudim a.s., se sídlem Tovární 264, Chrudim IV., IČ: 25257323, zabývající se výrobou a prodejem lihu, dále pak iii) UNION CUKR, a.s.,

¹ viz týdeník Zemědělec č. 46/2005, str. 3

se sídlem U Křižovatky 608, Kolín, IČ: 45147876 a iv) Cukrovar Litovel a.s., se sídlem Litovel, Loštická 131, IČ: 45192227, obě tč. v konkursu.

Společnost Cukrovary TTD je kontrolována společností Berneuil Participations, se sídlem rue Pasteur 11, Origny Ste. Benoite, Francie (dále jen „Berneuil“), jenž se zabývá správou podílů a poskytováním obchodní, právní a administrativní pomoci v oblasti zemědělství, zejména výroby cukru. Společnost Berneuil vlastní akcie odpovídající 62,07% podílu na základním kapitálu společnosti Cukrovary TTD, menšinový podíl ve společnosti Cukrovary TTD vlastní společnost Nordzucker AG, SRN (35,38%) a drobní akcionáři (2,55%). Společnost Berneuil je součástí skupiny podniků kontrolované společností Tereos, se sídlem Parvis de Rotterdam, Tour Lilleurope, Lille, Francie. Jedná se o družstevní zemědělsko-průmyslový koncern, v jehož výrobním programu je zpracování cukrové řepy, cukrové třtiny a obilí a výroba cukru, produktů na bázi cukru, alkoholů a cereálií.

Společnost **Manolis** je akciová společnost, založená podle českého právního řádu, zabývající se zejména výrobou cukru z cukrové řepy a také výrobou melasy. Je vlastněna fyzickými osobami, panem Otakarem Motřkou, jenž vlastní akcie odpovídající 55% podílu na základním kapitálu, a panem Miroslavem Benešem, jenž vlastní akcie představující 40% podíl. Ve společném vlastnictví obou akcionářů jsou akcie odpovídající 5% základního kapitálu. Společnost Manolis v ČR nekontroluje žádnou společnost.

Dopady spojení

V průběhu správního řízení Úřad hodnotí, zda posuzované spojení bude mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže. Za tímto účelem je třeba, aby Úřad určil, u jakého zboží a na jakém území dochází ke střetu nabídky a poptávky, tj. aby vymezil relevantní trh.

Při vymezování relevantních trhů se Úřad zaměřuje na činnosti, které na území České republiky provozuje soutěžitel, nad nímž je v důsledku spojení dle § 12 odst. 3 zákona získávána kontrola, a z nich pak zejména na ty, které se zároveň překrývají s činnostmi navrhovatele.

Jak bylo uvedeno výše, společnost Manolis, stejně jako společnost Cukrovary TTD vyvíjí činnost na trhu s cukrem.

Obecně lze konstatovat, že fungování trhu s cukrem je výrazně ovlivněno regulačními opatřeními, a to jak na národní úrovni v České republice (ČR), tak i na úrovni komunitární v rámci Společné zemědělské politiky (SZP), respektive Společné organizace trhu s cukrem (SOT). Základními mechanismy regulace trhu jsou vysoká dovozní cla, aplikovaná na dovoz cukru z nečlenských zemí do EU, systém minimálních cen cukrovky a intervenčních cen cukru a produkční kvóty, které producentům v jednotlivých státech EU stanovují objem vyrobeného cukru. Cílem uvedených opatření je stabilizace předmětného trhu. Výkonnou organizací trhu jsou pověřeny národní intervenční agentury, přičemž v případě České republiky je tímto orgánem Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

V důsledku vstupu České republiky do EU doznala organizace trhu s cukrem v ČR významných změn. Odstranění ochranných opatření, zejména cel a celních kvót ve vnitřním obchodě mezi členskými státy EU, dále zákaz diskriminace zboží podle země původu a základní principy jednotného evropského trhu, k nimž mj. patří volný pohyb zboží a služeb, vytváří prostor pro volný obchod v rámci celní unie. Producentům cukru ze zemí EU je tak umožněno prodávat v ČR cukr vyrobený v rámci přidělené produkční kvóty a naopak výrobci z ČR mohou prodávat ve všech státech EU.

Z hlediska výrobového, s ohledem na různé koncové uživatele a způsoby zásobování konkrétních zákazníků, lze oblast výroby a distribuce cukru rozdělit na dva trhy, a sice na trh

průmyslového cukru a na trh cukru pro domácnost. Toto členění bylo použito i v předchozí rozhodovací praxi Úřadu².

Průmyslovým cukrem se rozumí bílý rafinovaný cukr vyráběný z cukrové řepy, který se prodává jako volně ložený nebo ve velkých baleních (v balení po více jak 5 kg). Odběrateli jsou především další zpracovatelé, tj. výrobci potravin a nápojů, kteří jej používají k dalšímu zpracování.

Cukr pro domácnost, tzv. maloobchodní cukr, je bílý rafinovaný cukr vyráběný z cukrové řepy, který se prodává v malých množstvích (balení do 5 kg) pro spotřebitele v domácnostech či gastronomii a jehož distribuce se uskutečňuje prostřednictvím velkoobchodní a maloobchodní sítě.

Přestože existují společné rysy obou produktů spočívající v tom, že se jedná o fyzicky totožný produkt a celkové zásobování trhu je upraveno licenční a dotační politikou státu a stanovením produkčních kvót cukru, rozhodujícím kritériem pro vymezení výrobových trhů jsou rozdíly v balení, distribuci a profilech zákazníků. Z výše uvedených důvodů vymezil Úřad relevantní trh z hlediska věcného jako **trh průmyslového cukru a trh cukru pro domácnost**.

Relevantní trh z hlediska geografického zahrnuje území, na kterém se realizuje vztah nabídky a poptávky po zboží za dostatečně homogenních podmínek, jimiž se odlišuje od ostatních území, na kterých nabídka a poptávka probíhá za podmínek zřetelně odlišných.

V předchozí rozhodovací praxi považoval Úřad³ i Evropská komise (EK)⁴ za geograficky relevantní trh pro průmyslový cukr a cukr pro domácnosti trh národní. S ohledem na postavení obou společností na trhu v ČR (včetně skutečnosti, že společnost Manolis působí pouze na území ČR), jejich společný podíl na národní produkční kvótě a možné posílení postavení společnosti Cukrovary TTD na národním trhu, však Úřad vymezil relevantní trh spojujících se soutěžitelů z hlediska geografického jako **území České republiky**.

V průběhu šetření provedeného v rámci tohoto správního řízení Úřad rovněž zohlednil zásadní změnu ve fungování trhu s cukrem po vstupu ČR do EU, včetně skutečnosti, že došlo k odstranění obchodních bariér při dovozu i vývozu cukru na zahraniční trhy, a tím i k celkové liberalizaci obchodu s cukrem v rámci unie.

S ohledem na regulaci trhu EU prostřednictvím SOT i trhů národních, v ČR prostřednictvím SZIF, je možno oprávněně očekávat zájem všech producentů cukru na plném využití přidělené produkční kvóty. Úřad tedy posuzoval postavení účastníků na relevantním trhu i s ohledem na teoretickou možnost prodeje celkové produkce cukru českých výrobců na trhu v ČR. Rovněž vzal v úvahu produkční možnosti jednotlivých výrobců, přičemž vycházel z údajů o jejich zpracovatelské kapacitě (tj. jmenovitém výkonu cukrovarů). Tržní podíly spojujících se soutěžitelů na relevantních trzích byly následně stanoveny jako podíl na národní produkční kvótě.

Na vymezených relevantních trzích v České republice působí jak společnost Cukrovary TTD, tak i společnost Manolis, dochází tak k překrytí činností obou spojujících se soutěžitelů. V důsledku jejich spojení dochází k nárůstu tržního podílu společnosti Cukrovary TTD.

Společnost Cukrovary TTD zaujímá celkový podíl na národní produkční kvótě průmyslového cukru a cukru pro domácnosti ve výši 36,99%. Z hlediska výše produkce

² Viz rozhodnutí Úřadu č.j. S 57/01 – Südzucker / SLS

³ Viz rozhodnutí Úřadu č.j. S 57/01 – Südzucker / SLS

⁴ Viz rozhodnutí EK COMP/M.2530 – Südzucker / Saint Louis Sucre

dodané na relevantní trhy činí podle dostupných údajů podíl společnosti Cukrovary TTD na trhu průmyslového cukru cca 26-33%, na trhu cukru pro domácnost cca 32-35%.

Podíl společnosti Manolis na národní produkční kvótě v ČR činí 6,95%, z hlediska výše produkce dodané na trh průmyslového cukru pak podíl společnosti Manolis činí podle dostupných údajů cca 7,8-9,8%, na trhu cukru pro domácnost cca 5,7-6,2%.

Společný tržní podíl spojujících se soutěžitelů na národní produkční kvótě tak činí 43,95%. Z hlediska výše produkce dodané na relevantní trhy činí podle dostupných údajů podíl spojujících se soutěžitelů na trhu průmyslového cukru cca 33,8-42,8%, na trhu cukru pro domácnost cca 37,7-41,2%.

Na vymezených relevantních trzích průmyslového cukru a cukru pro domácnosti působí kromě společností Cukrovary TTD a Manolis také dva další významní soutěžitelé, společnost Eastern Sugar Česká Republika, a.s., nepřímo kontrolovaná francouzskou společností Saint Louis Sucre, Francie, jejíž podíl na národní produkční kvótě činí cca 22,5%, a společnost Moravskoslezské cukrovary, a.s., jež je přímo kontrolována rakouskou společností Agrana International AG, jež je součástí německé Südzucker Group, která má přidělenou kvótu odpovídající cca 19% národní produkční kvóty. Zbývající podíl na trhu s cukrem z hlediska produkční kvóty v ČR, ve výši cca 14,5%, je rovnoměrně rozdělen mezi menší producenty, a to Hanáckou potravinářskou společností s.r.o., jejíž podíl činí cca 5,5%, Litovelskou cukrovarnu, a.s. zaujímající 4,6% podíl a Cukrovar Vrbátky a.s. s podílem ve výši 4,4% národní produkční kvóty.

V souvislosti s výše uvedenými změnami v obchodu s cukrem, zejména odstraněním obchodních bariér, jež následovaly po vstupu České republiky do EU, Úřad rovněž hodnotil postavení spojujících se soutěžitelů v rámci jednotného evropského trhu. Skupina Tereos, jejímž je společnost Cukrovary TTD členem, patří k předním evropským výrobcům a zaujímá cca 7% podíl na celkové produkční kvótě EU. Naopak společnost Manolis je v kontextu evropského trhu možno zařadit k malým producentům, a to vzhledem k jejímu tržnímu podílu, menšímu než 1% (cca 0,2%).

Nejvýznamnějšími soutěžiteli na trhu s cukrem v rámci EU jsou společnosti Südzucker Group, jejíž tržní podíl podle produkční kvóty činí cca 22%, Nordzucker AG, která zaujímá postavení odpovídající cca 9% produkční kvóty a British Sugar plc s podílem ve výši cca 7%.

S ohledem na situaci na trhu s cukrem v rámci EU, zejména pak úroveň cen výrazně převyšující světovou cenu cukru, současná opatření na ochranu vnitřního trhu, plánované otevření trhu produkci nejchudších světových zemí v roce 2009 nebo tlak Světové obchodní organizace (WTO), dochází k reformě stávající Společné organizace trhu s cukrem. Cílem navrhované reformy cukerního pořádku na území EU je restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti sektoru produkce cukru. Prostředkem k dosažení stanovených cílů reformy má být plošné snižování produkčních kvót v rámci EU⁵ a radikální snížení cen cukru v řádu desítek procent⁶.

Očekávaným důsledkem zmíněné reformy bude výrazné zvýšení ekonomického tlaku na výrobce cukru s důrazem na rentabilitu produkce, což může způsobit existenční potíže zejména malým výrobcům a následně jejich vytlačení z trhu. Součástí reformy je ovšem, z pohledu producenta cukru výhodnější, varianta dobrovolného úplného ukončení výroby, a tedy i zániku příslušné produkční kvóty, oproti poskytnutí jednorázové finanční kompenzace prostřednictvím restrukturalizačního fondu EU. Negativní stránkou obou

⁵ viz Nařízení Komise (ES) č. 1609/2005

⁶ viz zpráva ČTK ze dne 24.11.2005: EU se dohodla na reformě trhu s cukrem, ceny klesnou o 36 pct

alternativ definitivního opuštění trhu je ovšem ztráta odbytu pro dodavatele těchto výrobců - pěstitele cukrové řepy.

V průběhu řízení Úřad posuzoval aktuální stav i možné dopady na tržní prostředí vyplývající ze spojení soutěžitelů. Posuzovaná transakce reflektuje výše uvedenou reformu cukerního pořádku EU. Společnost Cukrovary TTD, navrhovatel předmětného spojení, deklaruje zájem i nadále působit na trhu s cukrem současně se záměrem využít produkční kvótu nabývané společností, v důsledku čehož nedojde k zániku části národní produkční kvóty. Pozitivním rysem spojení soutěžitelů tedy bude převzetí většiny stávajících dodavatelů cukrové řepy a zachování odbytových možností pěstitelů cukrovky.

Potenciálně problematickým by se spojení soutěžitelů mohlo jevit z pohledu nárůstu tržního podílu společnosti Cukrovary TTD na relevantních trzích. Z dostupných informací je zřejmé, že v mezích stanovených regulačními opatřeními na trhu průmyslového cukru a cukru pro domácnost obecně existuje konkurenční prostředí, a to s ohledem na přítomnost soutěžitelů s významnými tržními podíly, velkou míru zaměnitelnosti na straně nabídky a možnost volného obchodu s cukrem na vnitřním trhu EU. Z šetření Úřadu vyplývá, že v důsledku posuzovaného spojení nejsou na relevantním trhu očekávány zásadní změny.

Na základě výše uvedených skutečností dospěl Úřad k závěru, že posuzované spojení nezvýší tržní sílu spojujících se soutěžitelů natolik, že by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže.

Z výše uvedeného důvodu Úřad v dané věci rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí, a ve stanovené lhůtě toto rozhodnutí vydává.

Poučení o opravném prostředku

Ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, lze proti tomuto rozhodnutí podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Luděk Svoboda
ředitel sekce
ochrany hospodářské soutěže I

Rozhodnutí obdrží:

Luděk Vrána, advokát
AK Linklaters, v.o.s.
Palác Myslbek
Na Příkopě 19
117 19 Praha 1